

Powiązania systemów monetarnych litewskiego i mołdawskiego na początku XVI wieku

Artykuł przedstawia niektóre aspekty ekonomicznych i finansowych powiązań pomiędzy państwem polsko-litewskim i ziemiami księstwa mołdawskiego na początku XVI wieku. W wyniku przeprowadzonych badań wyciągnięto następujące wnioski:

- Na początku XVI wieku litewskie monety Aleksandra Jagiellończyka i Zygmunta I Starego zostały przebite na mołdawskie napisowe monety Bogdana III (1504–1517). Za panowania jego syna, Stefana IV (1517–1527), państwo mołdawskie rządzone przez kasztelana Suczawy, Łukasza Arbore, powrócono do tego zwyczaju, ale szybko z niego zrezygnowano.
- Przebijanie monet litewskich i początek produkcji mołdawskich monet Bogdana III można odnieść najwcześniej do 1510 roku, i nie później niż 1511/1512. Monety mołdawskie przebijane z litewskich półgroszy zawierają wysoki procent srebra, który wynosi 760%. Skład stopu przedstawiony przez Katiusę Pârvan zaprzecza danym prezentowanym przez polskich i litewskich numizmatyków. To, w opinii autorki, wskazuje na konieczność podjęcia na nowo dyskusji na temat jakości emisji litewskich w celu otrzymania dokładniejszych danych
- Przebijanie monet litewskich przez Bogdana III spowodowane było prawdopodobnie przez sytuację polityczną i militarną państwa mołdawskiego. Dzięki wycofaniu kruszcu i wprowadzeniu przymusowego wymiennego kursu dla monet obcych (z monetami litewskimi włącznie), państwo mogło uzyskać duże korzyści w bardzo krótkim czasie.
- Jeśli hipoteza wprowadzenia wymuszonego kursu wymiany między litewskimi i mołdawskimi monetami jest prawdziwa, to możliwe było zachowanie mołdawskich tradycyjnych nazw nominalów: grosz – dla monet napisowych i półgrosz – dla monet beznapisowych.
- W okresie panowania Bogdana III znane są dwa typy monetarne: emisje beznapisowe wybite małym stemplem i monety wycięte z emisji napisowych z przebitych monet litewskich. Wydaje się, że późniejsze zmniejszenie średnicy krążków było intencjonalne i mogło być związane z uzyskiwaniem cennego kruszcu. Mołdawskie grosze przebijane z monet litewskich zawsze były obcinane na brzegu.
- Poza tym jest prawdopodobne, że istnieje bezpośredni związek pomiędzy przebijaniem litewskich monet i ograniczeniami obiegu polsko-litewskiej monety na terytorium gospodarstwa a prośbami przedstawionymi polskiemu królowi przez lwowskich kupców w 1511 roku.